

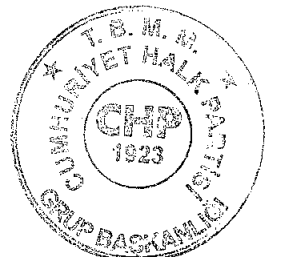
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 30 Temmuz 2015
Sayı : 331

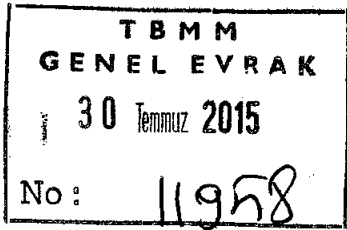
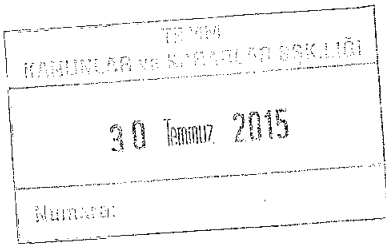
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Barış KARADENİZ

Sinop Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de 31 büyükşehir belediyesi olan illerinde dışında yerel yönetimin önemli bir mihenk taşı il özel idareleri bulunmaktadır. İl özel idaresi ile ilgili mevzuatımıza göre; il özel idareleri tüzel kişiliği "İlin ve il sınırları içindeki halkın" ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuşlardır. Mevzuatımızda, "İlin ve il sınırları içindeki halkın mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" olarak tanımlanmaktadır.

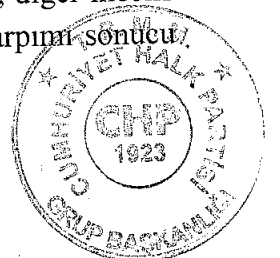
İl özel idaresinin karar organı il genel meclisidir ve her ay beş gün toplanan il genel meclisi üyeleri halk tarafından seçilmişlerdir. İl Genel Meclisi ilin sorunlarına çözüm üreten bir kamu tüzel kişisidir.

Meclis üyeleri mevzuatta yer alan bu hükümler çerçevesinde toplumumuz için önemli görevler üstlenmekte ve dönem dönem yoğun çalışma tempoları içerisine girebilmektedirler. Örneğin; İl genel meclisleri Kasım aylarında ilin acil ihtiyaçlarından başlayarak yatırım programını hazırlarlar. Yatırımlar eksiklerin giderilmesi, yenilenmesi gibi konularla bütçelendirilir. Ortaya çıkan bütçeyle yıl içinde öngörüler sırasıyla yapılır. İhaleden doğan aksaklıklar olursa, aksaklıklar giderilince ayrılan kaynakla sorunun çözümü gerçekleşir. Bu yoğun çalışma koşullarının yanında İl genel meclis üyeleri; il, ilçe, belde ve köylerdeki yatırımlarında, ilin stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarında, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamakla ilgili görevlerinin yanı sıra il özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan geniş bir görev alanı içerisinde kamusal bir hizmet vermektedirler.

Zor şartlarda ve kendi olanakları ile görev bölgesindeki halka hizmet götürmenin gayreti içerisindeki İl genel meclisi üyeleri gerçektende halk ile sürekli iç içe görev yapmaktadırlar. Bu durum sorumluluklarını bir kat daha arttırmaktadır.

İl genel meclisi üyeleri ilin sınırlarının bir ucundan diğer ucuna kadar hizmet vermek ve çalışmak zorunda kaldığı, geniş bir görev sahası içinde hatta çok geniş bir coğrafyada görev yapmak zorunda kaldığı görülmektedir. İl genel meclisi üyelerinin görev sahasının, belediye başkanlarına göre çok daha geniş olduğu bilinmektedir. Belediye başkanları il, ilçe, belde merkezi ve mücavir alan ile sorumlu oldukları halde, ilin büyüklüğü ne olursa olsun il genel meclisi üyeleri ilin sınırlarının bir ucundan diğer ucuna kadar hizmet vermek ve çalışmak zorundadır. Meclis üyeleri görev alanının genişliği ve zorluğu, huzur hakkının azlığı, yolculuk, akaryakıt, iletişim giderlerinin fazlalığı gibi pek çok zorluk ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Uzak bir ilçeden seçilmiş olan il genel meclisi üyelerinin aldıkları huzur hakkının, il merkezine geliş, konaklama, yemek masraflarını karşılaması da çoğu zaman mümkün olmamaktadır.

İl genel meclisi ayda beş kere toplanmaktadır. İl genel meclis üyelerine meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için; il genel meclisi başkanına 6000 gösterge, diğer meclis üyelerine 2200 gösterge rakamının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu

bulunacak miktarda huzur hakkı ödenmektedir. Yapılan her bir toplantıya katılan üye, bu gün çok düşük bir miktarda huzur hakkı almaktadır. Üyenin toplantıya katılım masrafları haricinde il içinde yaptığı her çalışma için yaptığı masrafı il genel meclis üyesi kendi olanakları ile karşılamak zorunda kalabilmektedir. İl genel meclis üyeleri asgari ücretin altında bir gelir ile seçildikleri ildeki en önemli kararlara imza atmaktadır.

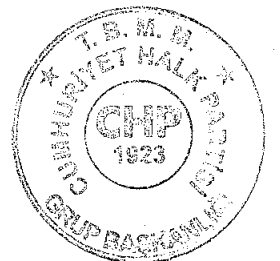
Ayrıca il genel meclis üyeleri kamusal ve önemli görevleri yerine getirirken yeşil pasaport haklarından yararlanılmamaktadırlar. Böylesi önemli bir görevde uluslararası yapılabilecek çalışmalarda görev süreleri içerisinde kullanabilecekleri yeşil pasaport hakkından mahrum bırakılan il genel meclis üyelerine bu hakkın tanınması gerekmektedir.

Özetle; 5302 sayılı İl Özel idare Kanununun 24. maddesinin madde başlığı "İl Genel Meclisi Üyelerine Huzur hakları ve Diğer Sosyal Haklar" şeklinde ifade edilmiş olmasına karşın, huzur hakkı dışında bir ödemenin olmadığı ve başkaca bir özlük ve sosyal hak anlamında düzenleme bulunmadığı, il genel meclisi üyelerinin özlük hakları ile sosyal hakları konusunda acil olarak yasal düzenlemeler yapılması gerektiği açıkça zorunlu hale gelmiştir.

Bu kanun teklifi ile Türkiye yerel yönetim sistemi içerisinde en önemli halka olan muhtarların ekonomik sıkıntıları ile birlikte özlük ve sosyal hakları açısından da düzenlemeler getirilmesi öngörülmüştür. Köylerde ve mahallerde halkın sorunlarına çözüm üretirken muhtarlar kendi sorunlarına yönelik çözüm üretilmesini haklı olarak beklemekte ve her platformda dile getirmektedirler. Halk tarafından seçilen muhtarların, aldıkları aylıklarla bu sorunları çözmesini beklemek büyük bir çelişki olarak karşımızda durmaktadır. Bu nedenle yaşamlarımızı refah içerisinde idama ettirebilecek bir aylık almaları hem sosyal devlet ilkesi hem de demokrasinin bir gereğidir.

Diğer yandan muhtarların halkın sorunlarının çözümünde ilk merci olması onların verdikleri hizmetin kamusal bir hizmet olması özlük ve sosyal hakları bakımından da her vatandaşın yararlanacağı haklardan yararlanmalarını gerektirmektedir. Muhtarların aldıkları yetersiz aylıklarla kendi sosyal güvenlik primlerini yatırıyor olması muhtar açısından büyük mağduriyetler yaratmaktadır. Yine, kendilerine kalan harçlardan hizmet verdiği binanın kirası, elektriği, suyu, telefonu ve benzeri ücret ve masrafları da karşılıyor olması ortaya çıkan mağduriyetleri daha büyük bir sorun haline getirmektedir.

Bu nedenle, muhtarların sosyal güvenlik primleri ile elektrik, su, kira, telefon ve benzeri ücret ve masrafların makul boyutlarda devlet tarafından karşılanması seçimle iş başına gelen, fedakarca halka hizmet eden muhtarlarımızın daha iyi hizmet vermesi açısından ve mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

5302 SAYILI İL ÖZEL İDARESİ KANUNU, 2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5302 Sayılı Kanunun 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında "6000" ibaresi "7500", "2200" ibaresi "4500" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5302 Sayılı Kanunun 24'üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

"İl genel meclisi üyelerinin zorunlu hallerde toplantılara katılamamaları ve izinli sayıldıkları durumlarda huzur hakkında kesinti yapılmaz.

Meclis toplantıları ile komisyon toplantılarına katılan, il dışı toplantılara görevlendirilen il genel meclis üyelerine yol, gündelik konaklama ve yemek masrafı il özel idaresi bütçesinden ödenir.

Bu madde gereğince il genel meclisi üyelerine verilecek yol, gündelik konaklama ve yemek masrafı miktarının toplamı ile parti grup başkanlıklarına temin edilen taşıt masrafı her yıl bütçe ile tespit olunur.

İl genel meclisi üyeleri taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu ilişkilendirme il genel meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları il özel idaresi bütçesinden ödenir."

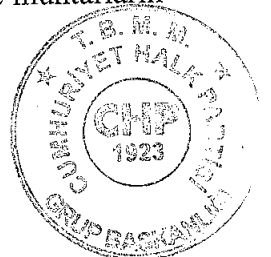
MADDE 3- 5302 Sayılı Kanunun 43'üncü maddesinin (b) fıkrasına "eğitim harcamaları" ibaresinden sonra gelmek üzere "il genel meclisi üyelerine ödenen yol masrafı, gündelik konaklama ve yemek masrafı, sosyal güvenlik prim ve benzeri giderleri" ibaresi, (j) fıkrasına "tanıtım" ibaresinden sonra gelmek üzere "parti grup başkanlıkları temsil, tören, ağırlama giderleri" eklenmiştir.

MADDE 4- 5682 Sayılı Pasaport Kanununun 14'üncü maddesinin A fıkrasının üçüncü bendinde yer alan "Büyükşehir il ve ilçe belediye başkanlarına" ifadesinden sonra gelmek üzere " il genel meclis üyeleri" ifadesi eklenmiştir.

MADDE 5- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu'nun 1'inci maddesindeki "5700" ibaresi "15.000" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu'nun 4'üncü maddesi birinci fıkrasının sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Köy ve mahalle muhtarlarının, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre ödenecek sosyal güvenlik primleri görev süreleri boyunca il özel idaresi bütçelerinden ödenir. Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konulur ve yılı içinde söz konusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır. Büyükşehir Belediyesi bulunan illerde muhtarların sosyal güvenlik primleri İçişleri Bakanlığı'na doğrudan ödenir."

MADDE 7- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 1- Köy ve mahalle muhtarlarına “aile yardımı” adı ile ödenek verilir. Bunların onsekiz yaşını doldurmamış her bir çocuk için 500, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan aylık almayan eşleri için 1000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde İçişleri Bakanlığınca aktarılan ödenekten karşılanmak suretiyle il özel idarelerince, büyükşehir belediyesi bulunan illerde İçişleri Bakanlığınca doğrudan ödenir.

Aile yardımı ödeneği muhtarlara her ay ödenekleriyle birlikte ödenir.”

MADDE 8- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 2- Köy ve mahalle muhtarlarına “çocuk eğitim yardımı” adı ile ödenek verilir. Muhtarların çocuklarından her biri için 2500 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Eğitim yardımı, her bir çocuğun eğitim öğretime başlaması ile başlar, çocuğun eğitimi öğretimi bitiminde sona erer. Eğitim ödeneği muhtarlara her ay ödenekleri birlikte ödenir. Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde İçişleri Bakanlığınca aktarılan ödenekten karşılanmak suretiyle il özel idarelerince, büyükşehir belediyesi bulunan illerde İçişleri Bakanlığınca doğrudan ödenir.

Ödenek hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.”

MADDE 9- 4541 Sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 21’inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

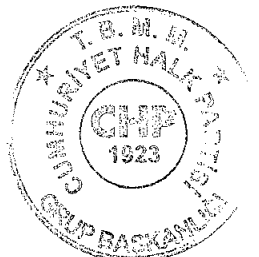
“Köy ve mahalle muhtarlarının kira, ısıtma, elektrik, su, telefon, internet, demirbaş eşyalar, personel vb. ücret ve masrafları verilen hizmetle bağdaşır kısımları, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde İçişleri Bakanlığınca aktarılan ödenekten karşılanmak suretiyle il özel idarelerince, büyükşehir belediyesi bulunan illerde İçişleri Bakanlığınca doğrudan ödenir.

Hizmete bağdaşır ücret ve masraflar belgeleri ibraz edilmesini takiben muhtarlara her ay ödenekleri ile birlikte ödenir.

Hizmetle bağdaşır ücret ve masraflar İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.”

MADDE 10- 4541 Sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 1- Köy ve mahalle muhtarlıklarının hizmet binası olmadığı hallerde il özel idaresince muhtarlık hizmet binası yapılır. Bina muhtarlıkların taşınmazları üzerine kaydedilir. Taşınmazlar için İçişleri Bakanlığı’nın bütçesine konulur.”

MADDE 11- 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun Geçici 1'inci maddesi beşinci fıkrasında “ve köy tüzel kişiliklerine” ibaresi kanun metninden çıkarılmıştır.

Büyükşehir belediyesi olan yerlerin dışında kalan illerde Köy ve mahalle muhtarlıklarına bina tahsisi yapıp bu taşınmazlar muhtarlık taşınmazı olarak kaydediliyor.

MADDE 12- 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 1- Bu kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan köylerin ilgili kurumlara devredilen muhtarlık binaları muhtarlık hizmet binası olarak muhtarlıklara tahsis edilir ve muhtarlıkların demirbaşı sayılır.

Bu statüde yer alıp muhtarlık binası olmayan muhtarlıkların binaları Büyükşehir Belediyeleri tarafından yaptırılır. Taşınmaz, muhtarlık demirbaşı sayılır.

İçişleri Bakanlığı bu maddenin hükümleri ile ilgili yönetmelik değişiklikleri yapmakla yetkilidir.”

MADDE 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

